

Warszawa, dnia 29 lutego 2016 roku

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
ul. Krakowskie Przedmieście 15/17
00-071 Warszawa

Dotyczy: konsultacji społecznych prowadzonych przez Komisję Europejską w sprawie oceny i modernizacji ram prawnych egzekwowania praw własności intelektualnej

W imieniu Polskiej Izby Komunikacji Elektronicznej (dalej: PIKE lub Izba) chciałbym w pierwszej kolejności podziękować Ministrowi Kultury i Dziedzictwa Narodowego (dalej: MKiDN) za zaproszenie Izby do uczestnictwa w konsultacjach społecznych prowadzonych przez Komisję Europejską w sprawie oceny i modernizacji ram prawnych egzekwowania praw własności intelektualnej (dalej „konsultacje”). Problematyka poruszona przez Komisję Europejską w toku konsultacji oraz w kwestionariuszu konsultacyjnym udostępnionym podmiotom zainteresowanym udziałem w konsultacjach jest niezwykle istotna. W dobie rozwijających się nowoczesnych technologii, ekspansji innowacji dotyczących dostępu do szeroko pojętych dóbr kultury szczególnie ważne jest budowanie świadomości prawnoautorskiej społeczeństwa informacyjnego. Wierzymy, że zgłaszane przez Izbę uwagi pomogą skonstruować przez MKiDN spójne stanowisko Polski w toku konsultacji unijnych, uwzględniające wachlarz opinii całego środowiska funkcjonującego na rynku medialnym. Podkreślamy bowiem, że działalność naszych Członków opiera się w dużej mierze na własności intelektualnej.

I. Wprowadzenie – uwagi wstępne

Komisja Europejska słusznie podkreśla wagę kwestii związanych z własnością intelektualną dla ekonomii i rozwoju gospodarczego państw członkowskich. Izba w całości podziela zamysły Komisji, by zintensyfikowane prace nad obowiązującymi normami prawa własności intelektualnej miały na celu wzrost konkurencyjności i innowacyjności w UE. Oczywistym jest stwierdzenie, że egzekwowanie praw własności intelektualnej, na którym to zagadnieniu koncentruje się analizowany dokument, sprowadza się przede wszystkim do zwalczania działalności naruszającej te prawa. Wzmoczoną aktywność w przedmiotowym zakresie przejawiają już teraz organy władzy w Polsce, chociażby poprzez powołanie funkcjonującego od kilku lat Zespołu do Spraw Przeciwdziałania Naruszeniom Prawa Autorskiego i Praw Pokrewnych działającego pod przewodnictwem MKiDN. Zespół ma za zadanie przedstawiać

propozycje działań na rzecz ochrony praw autorskich i praw pokrewnych na poszczególne perspektywy roczne. W październiku 2015 roku MKiDN zainauguował pracę dwóch grup roboczych Zespołu, których celem będzie ewaluacja zjawisk związanych z naruszeniami praw autorskich i praw pokrewnych. PIKE zadeklarowała uczestnictwo w pracach zarówno w grupie analizującej możliwość i zasady zastosowania w Polsce tzw. podejścia *follow-the-money* jak i w grupie do spraw analiz aktualnych tendencji orzeczniczych i praktyki stosowania przepisów regulujących egzekwowanie prawa autorskiego. Pierwsze posiedzenia grup odbyły się 29 października 2015 r. Kwestię zwalczania naruszeń praw autorskich na szerszą skalę porusza także „Program przeciwdziałania i zwalczania przestępczości gospodarczej na lata 2015-2020”, uchwalony uchwałą Rady Ministrów z dnia 4 listopada 2015 r.

II. Uwagi PIKE

Na wstępie PIKE wskazuje, że stanowisko w toku konsultacji przedstawia jako izba gospodarcza zrzeszająca firmy stanowiące integralną część polskiego rynku mediów elektronicznych. Opinia Izby stanowi silny głos przede wszystkim pośredników – dostawców usług dostępu do internetu oraz innych usług telekomunikacyjnych. Jako główne postulaty związane z usprawnieniem procesu egzekwowania praw własności intelektualnej (dalej „PWI”), które w opinii Izby doprowadzą do wzrostu efektywności funkcjonujących mechanizmów ochrony PWI, należy wskazać:

1. Działania o charakterze profilaktycznym

Nieodzownym dla zapobiegania naruszeniom na większą skalę jest możliwie daleko idące sformułowanie legalnej oferty konkurencyjnych towarów i usług oraz zapewnienie skutecznej, szybkiej i efektywnej możliwości uzyskania przez zainteresowanych użytkowników zgodnego z prawem dostępu do tych dóbr. Za przykład kulejącego systemu ochrony PWI w postaci praw autorskich może posłużyć polski model zbiorowego zarządzania prawami autorskimi. W systemie tym uprawnione organizacje, dysponując faktycznym monopolem na obrót pewnymi kategoriami utworów, wymuszają na użytkownikach dalece niekorzystne warunki udzielanych licencji. W sytuacji, w której uzyskanie legalnego dostępu do części utworów jest mocno utrudnione stosowanie rygorystycznych norm egzekwowania uprawnień uprawnionych jest wysoce kontrproduktywne.

2. Zapewnienie równowagi pomiędzy uprawnionymi a użytkownikami

Planowana modernizacja ram prawnych egzekwowania PWI musi uwzględniać dążenie do osiągnięcia równowagi między uprawnionymi, w tym w szczególności z tytułu praw autorskich i praw pokrewnych, a użytkownikami tych praw. Jak wskazywała Komisja w Komunikacie z dnia 1 lipca 2014 r. „*W dążeniu do odnowy konsensusu w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej: Plan działania*” UE COM(2014) 392, efektywny

system egzekwowania PWi, w tym praw autorskich, musi uwzględniać środki, które „muszą być proporcjonalne, a stosując je należy minimalizować wszelkie ryzyko, że zostaną one wykorzystane do praktyk antykonkurencyjnych, które mogłyby przeszkadzać w pojawieniu się nowych innowacyjnych produktów i modeli biznesu, bezpodstawnie ograniczając wolności podstawowe.”¹ Izba podkreśla, że **egzekucja w systemie ochrony praw własności intelektualnej nie może stanowić celu samego w sobie**. Nadmierny rygoryzm norm prawnych i położenie nacisku na odstraszający, sankcyjny charakter przepisów egzekucyjnych, prowadzić będzie tylko i wyłącznie do powiększania szarej strefy ze szkodą zarówno dla uprawnionych, jak i dla użytkowników. Koniecznym jest bezwzględnie wypracowanie powszechnie dostępnych dla konsumentów oraz efektywnych z punktu widzenia użytkowników modeli korzystania z dóbr chronionych.

3. Uwzględnienie odrębności prawa autorskiego

Izba podnosi, że obszar prawa własności intelektualnej jest niezwykle szeroki i zróżnicowany, a w sferze przedmiotu regulacji leży zarówno prawo własności przemysłowej jak i prawo autorskie. Niejednorodność wewnętrzna przedmiotu ochrony PWi objawia się nie tylko w istotnie zróżnicowanym wachlarzu dóbr chronionych, lecz przede wszystkim w dywersyfikacji systemów ochrony tychże dóbr. W przypadku praw własności przemysłowej celem ich istnienia jest uzyskanie dla uprawnionego ekskluzywnego prawa o wyłącznym charakterze, z daleko posuniętym czynnikiem protekcyjnym i o określonych ramach czasowych. Jest to uzasadnione wysokim stopniem skomplikowania i kosztowności procesów technologicznych oraz produktów stanowiących przedmiot ochrony. W konsekwencji rolą mechanizmów ochronnych jest konieczność zapewnienia uprawnionemu szansy na uzyskanie odpowiedniej stopy zwrotu poczynionych inwestycji. Tymczasem prawo autorskie, którego przedmiotem są niematerialne dobra stanowiące rezultat intelektualnych działań twórców, chroni je nie tylko z uwagi na ich ekonomiczny wymiar, lecz także z powodu ich wartości w sferze szeroko pojętej kultury i dziedzictwa, oraz dorobku społeczności (narodowych, lokalnych). Dostęp do dóbr kultury traktuje się obecnie jako jeden z priorytetów i podwalinę funkcjonowania świadomego społeczeństwa obywatelskiego, a nawet jako swoiste prawo podstawowe. **Tym samym celem przyświecającym prawodawcom w zakresie praw autorskich jest nie tyle wyłączenie obrotu tymi dobrami – jak ma to miejsce w przypadku praw własności przemysłowej, lecz ustanowienie takich reguł rynkowych, które z jednej strony zapewnią twórcom należny ich wysiłkom walor finansowy, z drugiej zaś umożliwią korzystanie możliwie szerokiemu gronu użytkowników w społeczeństwie z dorobku kulturowego.** Tworząc spójny, komplementarny i przejrzysty system ochrony PWi należy bezwzględnie zwrócić uwagę na konieczność zróżnicowania i dostosowania norm egzekucyjnych dotyczących prawa autorskiego, które dla swej skuteczności, efektywności oraz celowości winny być możliwie elastyczne, dopasowane do właściwego rynku i przedmiotu regulacji. Zwrócić należy nadto uwagę na konieczność zachowania proporcjonalności środków ochrony i egzekucji dla

¹http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2014_2019/documents/com/com_com%282014%290392/com_com%282014%290392_pl.pdf

zniwelowania barier dostępu do podstawowych wolności i uwzględnienia zasad zdrowej konkurencji.

Dlatego też niewłaściwe w kontekście praw autorskich jest podejście protekcyjnych, właściwe dla praw własności przemysłowej i konstruowanie zbyt rygorystycznych roszczeń zakazowych. Izba podkreśla, że stosowanie bezwzględnych zakazów korzystania z utworów jest mniej korzystne zarówno dla użytkowników, jak i dla samych podmiotów uprawnionych. Finansowa gratyfikacja tych ostatnich jest bowiem uzależniona w dużej mierze od skali eksploatacji stworzonych przez nich dóbr. **Punkt ciężkości w przypadku praw autorskich powinien zatem zostać położony na zapewnienie właściwego wynagrodzenia, przede wszystkim w drodze transparentnego i efektywnego systemu licencyjnego, które w efekcie zminimalizuje i zmarginalizuje nielegalną eksploatację.**

4. Skutki naruszeń z punktu widzenia pośredników usług internetowych

Komisja w dużej mierze skupia się na praktycznym aspekcie naruszeń PWI zapytując uczestników konsultacji o częstotliwość naruszeń, ich źródło, czy też o inicjatorów postępowań w zakresie naruszeń PWI. Izba wskazuje, że przedsiębiorcy – pośrednicy są sporadycznie adresatami wezwań do udzielenia informacji na temat pochodzenia treści stanowiących przedmiot domniemanego naruszenia PWI lub nazwisk/nazw domniemanych sprawców wskazanych naruszeń. Żądania takie są kierowane do pośredników przeważnie przez organy ścigania (Policję i prokuraturę), ale także przez sądy powszechne w toku postępowań sądowych o naruszenie praw autorskich.

Na wstępie Izba wskazuje, że naruszenia PWI stanowią zjawisko niepożądane i niekorzystne dla wszystkich, w tym także użytkowników, którzy są jednocześnie przedsiębiorcami. Głównie z tej przyczyny, że nielegalne wykorzystywanie przez część uczestników rynku usług internetowych dóbr podlegających ochronie prawnoautorskiej tworzy środowisko nieuczciwej konkurencji z podmiotami, które postępują zgodnie normami PWI. Jako negatywny efekt naruszeń PWI należy wskazać także niebagatelne kwoty kosztów sporów sądowych, niepewność środowiska prawnego, w którym prowadzi się działalność gospodarczą, a także, co istotne także z punktu widzenia użytkownika – konsumenta, spowalnianie przepustowości sieci internet.

Należy jednakowoż podkreślić, że konieczność zapewnienia prawa do informacji przez pośredników internetowych stanowi dość istotne obciążenie tak finansowe jak logistyczne. Wiąże się ono przede wszystkim z koniecznością właściwej archiwizacji danych personalnych i danych logowania, zapewnienia wykwalifikowanej obsługi oraz przeznaczenie środków na ewentualne konsultacje prawnicze. Z uwagi na rozbieżności w ustawodawstwie, niejasne i niepewne regulacje, a przede wszystkim traktowanie przez uprawnionych użytkownika (a co za tym idzie także pośrednika) jako oponenta, a nie współuczestnika i partnera w procesie obrotu PWI, stanowi poważną przeszkodę w realizacji założeń UE w zakresie upowszechniania dorobku kulturowego państw członkowskich. Zdecydowanie stoiśmy na stanowisku, że **koniecznym jest doprecyzowanie kryteriów stosowanych do**

wyważenia praw do poszanowania życia prywatnego użytkowników praw PWI oraz ochrony danych osobowych z prawem do skutecznego egzekwowania PWI. Izba zwraca uwagę, że udzielenie jednej z grup (uprawnionym z tytułu PWI) nadmiernych uprawnień proceduralno-procesowych i partykularyzacja ochrony ze strony państwa na jej rzecz prowadzi do dalece niepożądanego dysproporcji rynkowej o antykonkurencyjnym charakterze.

W tym miejscu warto przywołać trafną ocenę sformułowaną przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w wyroku z dnia 24 listopada 2011 r. w sprawie Scarlet (C-70/10) odnośnie niedopuszczalności uprzywilejowywania pozycji PWI w całym systemie prawnym (motywy 43-46): „*Ochrona prawa własności intelektualnej została wprowadzić przewidziana w art. 17 ust. 2 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „kartą”). Niemniej ani z tego postanowienia, ani z orzecznictwa Trybunału w żaden sposób nie wynika, by prawo to było nienaruszalne i by w konsekwencji powinno zostać objęte bezwzględna ochroną. Jak wynika bowiem z pkt 62–68 wyroku z dnia 29 stycznia 2008 r. w sprawie C-275/06 Promusicae, Zb.Orz. s. I-271, ochrona prawa podstawowego własności, w ramach którego mieszczą się również prawa własności intelektualnej, powinna zostać wyważona względem innych praw podstawowych.*

Ściślej rzecz ujmując, z pkt 68 wspomnianego wyroku wynika, że to na krajowych władzach i sądach spoczywa obowiązek zapewnienia, w ramach środków przyjmowanych w celu ochrony podmiotów prawa autorskiego, odpowiedniej równowagi między ochroną tego prawa a ochroną praw podstawowych osób, do których odnoszą się takie środki. A zatem w okolicznościach takich jak stanowiące przedmiot postępowania przed sądem odsyłającym krajowe władze i sądy powinny w szczególności zapewnić **odpowiednią równowagę między ochroną prawa własności intelektualnej, z której korzystają podmioty prawa autorskiego, a ochroną wolności prowadzenia działalności gospodarczej, z której korzystają podmioty gospodarcze, takie jak ISP, na mocy art. 16 karty.**”

Podkreślić należy, że zarówno Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej jak i polski Trybunał Konstytucyjny zauważyli, iż „ustanowiony przez państwo członkowskie system opłaty licencyjnej musi utrzymać właściwą równowagę pomiędzy prawami i interesami twórców, będących beneficjentami godziwej rekompensaty, a prawami i interesami użytkowników przedmiotów objętych ochroną”² oraz „konieczne jest zachowanie równowagi między uprawnionymi (twórcami) i użytkownikami autorskich praw majątkowych”³. Do wniosków takich prowadzi m.in. motyw 31 dyrektywy 2001/29 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym: „Należy zabezpieczyć właściwą równowagę praw i interesów między różnymi kategoriami podmiotów praw autorskich, jak również między nimi a użytkownikami przedmiotów objętych ochroną.”

² Wyrok TSUE z dnia 10 kwietnia 2014 r. w sprawie ACI Adam (C-435/12)

³ Wyrok TK z dnia 23 czerwca 2015 r. (SK 32/14)

Unijny wymiar sprawiedliwości dostrzega także istnienie nadmiernych ciężarów, które spoczywają na barkach pośredników w związku z koniecznością skutecznego egzekwowania PWI. Na potrzebę zachowania równowagi między uprawnionymi a użytkownikami, **ze szczególnym uwzględnieniem roli pośredników**, zwrócił uwagę także Rzecznik Generalny Pedro Cruz Villalon w swej opinii z dnia 26 listopada 2013 r. złożonej w sprawie UPC Telekabel Wien (C-314/12), w której zaproponował następujące rozwiązanie (motyw 106 *in fine*): „*Jeżeli konkretny środek, z uwagi na jego kompleksowość, koszty i czas trwania, okaże się nieproporcjonalny, należy rozważyć, czy nie można przywrócić proporcjonalności przez częściowe lub pełne przejęcie ciężaru kosztów przez podmiot praw autorskich.*” Powyższy postulat należy uznać za jak najbardziej trafny, gdyż uprawnieni nie powinni przerzucać na pośredników kosztów ochrony PWI.

5. Zapewnienie wyłączenia odpowiedzialności pośredników

Usługodawcy usług komunikacji elektronicznej, a więc także pośrednicy zapewniający dostęp do Internetu, są w stanie zapewniać użytkownikom innowacyjny zestaw usług w sposób cenowo przystępny oraz jednocześnie konkurencyjny z uwagi na regulację Dyrektywy 2000/31/WE z dnia 8 czerwca 2000 r. w sprawie niektórych aspektów prawnych usług w społeczeństwie informacyjnym, a w szczególności handlu elektronicznego w obrębie wolnego rynku (dyrektywa e-Commerce). Wskazana Dyrektywa jest kluczowym instrumentem prawnym pozwalającym na rozwój usług elektronicznych m.in. dzięki zasadzie ograniczonej odpowiedzialności pośredników tychże usług. Zapewnienie bezpiecznych i przewidywalnych mechanizmów funkcjonowania rynku usług komunikacji elektronicznej jest podstawą kreowania społeczeństwa informacyjnego. Jakakolwiek ingerencja w ten delikatny konsensus legislacyjny, np. poprzez modyfikację regulacji dyrektywy 2004/48/WE w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej, spowoduje wzrost obciążeń administracyjno- i organizacyjnoprawnych w stosunku do pośredników świadczących usługi dostępu do Internetu i negatywnie wpłyną na innowacje, zaburzając zdrową konkurencję oraz podważając podstawowe prawa konsumentów do prywatności i swobodnego przepływu informacji. Obecnie funkcjonująca procedura *notice-and-takedown* stanowi w opinii Izby wystarczający środek zaradczy w odniesieniu do funkcjonowania podmiotów oferujących usługi hostingu czy dostępu do Internetu. Jakiegokolwiek zaostrenie reguł rządzących egzekwowaniem PWI w odniesieniu do działań i funkcjonowania pośredników usług elektronicznych z całą pewnością zahamuje ich kluczową rolę w kształtowaniu efektywnego Jednolitego Rynku Cyfrowego. Zasada wyłączenia odpowiedzialności pośredników internetowych ma charakter fundamentalny dla funkcjonowania internetu.

W opinii Izby doprecyzowania może wymagać jedynie kwestia warunków, które pozwalają utrzymać wyłączenie odpowiedzialności, pomimo uzyskania przez usługodawcę wiarygodnej wiadomości o nielegalnym charakterze treści. Dyrektywa e-Commerce nie wskazuje co można uznać za wiarygodną wiadomość, pomimo że jest to pojęcie kluczowe dla wyłączenia odpowiedzialności tzw. pośredników internetowych. W opinii Izby ewentualna definicja tego pojęcia powinna jednak akcentować potrzebę udowodnienia (a co najmniej

uprawdopodobnienia) przez zgłaszającego, że dane lub związana z nimi działalność – wskazane w wiarygodnej wiadomości – mają charakter bezprawny. Nie można także zdaniem PIKE wymagać od usługodawców, by raz zgłoszona wiarygodna wiadomość, miała zagwarantować, że określone dane już nigdy w systemie teleinformatycznym danego usługodawcy się nie pojawią. Wymóg taki polegałby w istocie na zobowiązaniu usługodawcy do stosowania systemów filtrowania treści, co stoi w sprzeczności z omówionymi zasadami oraz zakresem art. 15 dyrektywy e-Commerce.

6. Ograniczenie stosowania środków tymczasowych i zabezpieczających

Komisja skupia się w toku konsultacji na środkach tymczasowych i zabezpieczających oraz nakazach sądowych w odniesieniu do domniemanych naruszeń PWI. Izba wielokrotnie na forum publicznym oraz przy okazji konsultacji projektów legislacyjnych związanych z nowelizacją ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych sygnalizowała głębokie zaniepokojenie szafowaniem przez niektóre sądy swobodnie i bez uwzględnienia rynkowych realiów, a także specyfiki prowadzenia działalności gospodarczej przez część uczestników rynku (głównie operatorów sieci kablowych), udzielaniem zabezpieczenia roszczeń powodów. Praktyka ta dowodzi, że składy orzekające pozbawione są świadomości odnośnie skutków stawiania pozwanych wobec konieczności realizacji zabezpieczenia. Reemitent zmuszony do zaprzestania reemisji praktyczny jest pozbawiony możliwości wykonywania działalności gospodarczej. W przedmiotowej sytuacji ewidentną staje się konieczność powołania wyspecjalizowanych we własności intelektualnej wydziałów sądów okręgowych (*vide* punkt kolejny).

Izba wskazuje z całą mocą, że bezrefleksyjne stosowanie środków zabezpieczających może w pewnych sytuacjach doprowadzić do konieczności zakończenia prowadzenia działalności gospodarczej przez podmiot rzekomo dokonujący naruszeń PWI. W odniesieniu do utworów audiowizualnych, które stanowią główny komponent usług świadczonych przez nadawców lub reemitentów, zastosowanie środka tymczasowego w postaci zakazu dokonywania aktu nadania lub reemisji prowadzi wprost do konieczności zakończenia prowadzenia działalności. Z tej przyczyny PIKE apeluje do MKiDN o wielką ostrożność przy formułowaniu opinii w zakresie stosowania środków tymczasowych i zabezpieczających, w szczególności zaś powstrzymanie się przed wspieraniem rozszerzania wachlarza takich środków. Możliwość zastosowania środków tymczasowych powinna być ściśle ograniczona do przypadków, w których istnieją wystarczające poszlaki uprawdopodobniające naruszenie PWI oraz gdzie dokonano wyważonej oceny skutków zastosowania takich środków.

Dodatkowo Izba wskazuje, że wobec jawnego wykorzystywania przez organizacje zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i pokrewnymi (OZZ) pozycji monopolistycznej na rynku obrotu PWI, co PIKE podnosi jako główną przeszkodę w sprawnym funkcjonowaniu rynku od lat, należy rozważyć wprowadzenie instytucji zabezpieczeń interesów samych użytkowników. W przypadku bowiem, w którym użytkownik chcący prowadzić działalność zgodnie z literą prawa prowadzi w dobrej wierze negocjacje z właściwym OZZ w sprawie podpisania stosownej umowy licencyjnej, jest *de facto* szantażowany procesami o

naruszenie praw autorskich w przypadku braku zgody na jednostronnie oferowane warunki. Izba postuluje wprowadzenia instytucji licencji tymczasowych, które akceptowane przez Komisję Prawa Autorskiego lub właściwy sąd stanowiłyby z jednej strony zabezpieczenie interesów użytkowników, z drugiej zaś stanowił gwarancję uzyskiwania przez uprawnionych wynagrodzenia z tytułu eksploatacji przedmiotów ochrony prawnoautorskiej. Licencja tymczasowa stanowiłaby punkt wyjścia dla negocjacji w sprawie finalnie akceptowanej przez strony sportu stawki wynagrodzenia. Zachowanie *status quo* jest bowiem szkodliwe zarówno dla użytkowników jak i uprawnionych, a pośrednik w postaci OZZ, zamiast pełnić ustawowo przewidziane funkcje reprezentatywno-repartycyjne, blokuje możliwości dojścia do satysfakcjonującego strony porozumienia.

7. Utworzenie sądu ds. własności intelektualnej

Wobec istnienia znacznych rozbieżności w zakresie interpretacji obowiązujących przepisów nie sposób omówić kwestii, która bezpośrednio wiąże się z poprawą funkcjonowania całego systemu ochrony praw własności intelektualnej. Jest nią kwestia powołania odrębnego sądu własności intelektualnej. Izba wskazuje, że kwestia powołania wyspecjalizowanego w zakresie PWI sądu została podniesiona w treści kwestionariusza przeznaczonego dla obywateli, konsumentów i społeczeństwa obywatelskiego. Tymczasem uczestnicy rynku prowadzący działalność gospodarczą związaną z eksploatacją PWI są grupą najbardziej zainteresowaną możliwością rozpatrywania spraw dotyczących egzekwowania PWI przez fachowy organ sądowniczy.

Izba przypomina, że MKiDN w piśmie skierowanym w styczniu 2013 roku do Ministra Sprawiedliwości przedstawił trafną diagnozę stanu obecnego orzecznictwa w przedmiocie praw własności intelektualnej, którego rozbieżność w sprawach właściwie tożsamych, wręcz o identycznym stanie faktycznym i prawnym, podważa pewność prawa i upośledza prowadzenie działalności gospodarczej. Żywym przykładem takiego sądu wyspecjalizowanego, z powodzeniem realizującego swoje zadania w zakresie jednego sektora, jest Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Sąd ten, z racji swych wielosektorowych oraz kilkuletnich intensywnych doświadczeń potrafi w stopniu znacznie wyższym niż przeciętny sąd powszechny zaradzić konfliktom między aspektami administracyjnoprawnymi a cywilnoprawnymi, które zawsze współistnieją w sprawach regulacyjnych. Oczywiście jest, że nowopowstały sąd własności intelektualnej potrzebowałby intensywnego szkolenia, zarówno branżowego, jak i ogólnego w zakresie ekonomii i finansów. To właśnie szkolenia dla sędziów składów orzekających, być może także w zakresie odbywania przez kandydatów aplikacji ogólnej, będą finalnie podstawą rzeczywistego powodzenia projektowanych zmian w systemie skutecznej i wyważonej ochrony PWI. Koniecznym byłoby także poszerzenie tematyki szkoleń o europejskie uwarunkowania prawne w zakresie ochrony PWI dla usprawnienia obrotu przedmiotami ochrony przy jednoczesnej minimalizacji kosztów postępowań egzekucyjnych, także transgranicznych.

* * * *

W podsumowaniu niniejszego stanowiska PIKE podkreślić należy, że o ile Komisja słusznie akcentuje konieczność weryfikacji funkcjonowania mechanizmów egzekwowania praw własności intelektualnej, to w toku konsultacji pomija lub niewystarczająco akcentuje aspekty towarzyszące egzekwowaniu naruszeń praw własności intelektualnej:

- i. rolę i obowiązki ciężące na użytkownikach tych praw,
- ii. złożoność pojęcia prawa własności intelektualnej i zasadniczą odrębność prawa autorskiego i jego systemu ochrony,
- iii. istotę upowszechniania dorobku kulturowego społeczeństw,
- iv. braki modelu egzekwowania PWI w postaci monopolizacji ochrony prawnoautorskiej,
- v. brak wyspecjalizowanego organu ochrony PWI - sądu ds. własności intelektualnej.

Izba wyraża nadzieję, że uwagi zaprezentowane w niniejszym piśmie wspomogą MKiDN w wypracowaniu spójnego stanowiska uwzględniającego interesy wszystkich uczestników rynku obrotu PWI oraz zasady równowagi i konkurencyjności tegoż obrotu. Przede wszystkim Izba podkreśla konieczność wprowadzenia instytucji licencji tymczasowych oraz wyspecjalizowanego sądu ds. własności intelektualnej. Stanowisko Polski, jako państwa chcącego promować własną twórczość i rozwijać kreatywne społeczeństwo informacyjne winno uwzględniać postulaty jak najszerzej otwartości na możliwie swobodny dostęp do naszego dorobku kulturowego.

Chcielibyśmy jednocześnie w imieniu Izby zadeklarować chęć dalszej współpracy w zakresie wypracowania spójnych perspektyw funkcjonowania systemu egzekwowania naruszeń PWI. Oferujemy pomoc celem omówienia wszelkich ewentualnych wątpliwości w zakresie przedstawionych uwag. Liczymy na zaangażowanie PIKE w kolejne etapy prac nad założeniami państwa odnośnie szeroko pojętej polityki praw własności intelektualnej.

Jerzy Straszewski

Prezes Zarządu PIKE

